

КУЛЬТУРА

“Хрыстос прызямліўся...”. У Віцебску

№ 37 (1111) 14.09.2013 - 20.09.2013 г

Пераемнасць пакаленняў — не “пінг-понг”

8 верасня Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа адкрыў сезон — гучна і ўрачыста. Першым моцным акордам стала прэм’ера спектакля “Хрыстос прызямліўся ў Гародні” паводле твораў Уладзіміра Караткевіча ў пастаноўцы Міхася Краснабаева.

Да гэтай падзеі трупна рыхтавалася яшчэ ў мінулым сезоне. У апошні дзень перад сыходам у адпачынак, напрыканцы ліпеня, ужо цалкам завершаная пастаноўка была прэзентавана мастацкаму савету. Але ж адпачынак для творцаў — рэч даволі адносна. За жнівень зробленае і напрацаванае было яшчэ больш глыбока асэнсавана пастановачнай групай і ўдзельнікамі спектакля. І за тыя некалькі вераснёўскіх дзён, што папярэднічалі прэм’еры, пастаноўка была не проста дадаткова адрэпеціравана — у яе былі ўнесены некаторыя новыя штрыхі. Будзем спадзявацца, не апошнія, бо любы спектакль жыве і развіваецца (ці, наадварот, патроху памірае) з кожным чарговым паказам. Таму хацелася б напярочыць прэм’еры папраўдзе шчаслівае жыццё — як на стацыянарнай сцэне, так і на фестывалях, пачынаючы з Фэстывалю нацыянальнай драматургіі імя В.Дуніна-Марцінкевіча ў адбудзеца напрыканцы года.

Бабруйска, што

сапраўды ёсць
Але залогам
з’яўляецца тое,
адметнымі
перарабіць ці
немагчыма.
Міхась
Караткевіча
Коласаўскай

Удасканальваць у спектаклі што. Найперш — акцёрскую ігру. яго далейшага сцэнічнага жыцця што найбольш цікавымі ды паўстаюць менавіта тыя складнікі, нават паправіць якія бывае ўжо Відавочна, што і сам тэатр, і ўласна Краснабаеў звярнуліся да невыпадкова. У свой час на сцэне ўвасабляліся “Званы

Віцебска”, “Ладдзя Роспачы”, “Леаніды не вернуцца на зямлю”. Дзве апошнія пастаноўкі — усё таго ж Краснабаева. Дый першай рэжысёрскай работай гэтага вядомага артыста стала “Верабіная ноч”. Узгадаем і тое, што летась у лістападзе ў Віцебскай гарадской ратушы паказвалася “школьная” пастаноўка “Хрыстос прызямліўся ў Гародні”, ажыццёўленая Аленай Ганум і навучэнцамі тамтэйшай гімназіі № 2. Дарэчы, шмат у чым яна была ініцыявана дырэктарам — мастацкім кіраўніком Коласаўскага тэатра Валерыем Анісенкам, які ўвогуле вельмі клапаціцца пра нацыянальны рэпертуар (ва ўсіх яго вымярэннях) ды пра падростаючае пакаленне не толькі дзеячаў тэатра, але і проста яго прыхільнікаў.

Як прызнаўся Міхась Краснабаеў, ён наўмысна не глядзеў тую версію, бо даўно ўжо абдумваў сваю. Інсцэніроўка паводле гэтага рамана — справа няпростая. Шмат ад чаго давалося адмовіцца (найперш — ад многіх старонак каларытнага, сакавітага гумару), бо рэжысёр абраў не адзін фрагмент, ракурс аповеду ці, да прыкладу, гісторыю аднаго героя, а максімальна зразумелае нават для тых, хто не чытаў арыгінала, выкладанне асноўнай канвы і, галоўнае, пранізлівых, надзвычай актуальных думак пісьменніка-класіка. Азначэнне “паводле твораў” не павінна ўводзіць у зман: акрамя рамана, быў выкарыстаны яшчэ верш Караткевіча.

Спектакль можна па праве лічыць аўтарскім, бо Краснабаеў прыдумаў і вельмі ўдалую сцэнаграфію. Некалькі аднолькавых драўляных збудаванняў, падобных да своеасаблівых “крыжоў” ці супрацьтанкавых “вожыкаў”, ператвараюцца і ў крэслы-лавы, і ў дзіўнаватую агароджу, і ў вогнішча. Не абышлося і без падвешанага звона, што таксама мае вялізную павязь асацыяцый.

Моцным бокам
артыста Беларусі,
Картэса. Яна быццам
праблематыку такіх
"Матухна Кураж",
незавершанай "Ладдзі
перад выбарам,
саміх, але і для
да цэлага горада ды
што тэмбрава

абрываюцца, мікшыруюцца, прычым не заўсёды ў адпаведнасці з музычнай логікай свайго развіцця. Такой
фрагментарнасці можна было пазбегнуць, запрасіўшы аўтара да непасрэднага ўдзелу ў пастаноўчым
працэсе, хаця б на апошнім яго этапе. Ёсць, праўда, і іншае выйсце: на аснове музычнага матэрыялу,
прапанаванага тэатру і выкарыстанага ім далёка не цалкам, кампазітар мог бы напісаць адметны
самастойны твор.

пастаноўкі стала музыка народнага
знакамітага кампазітара Сяргея
прадоўжыла маральна-філасофскую
яго опер, як "Джардана Бруна",
"Візіт дамы", а таксама пакуль
Роспачы", дзе героі аказваліся
лёсавызначальным не толькі для іх
свайго атачэння: ад блізкіх і сяброў
ўсёй роднай зямлі. Шкада толькі,
адметныя, выразныя тэмы часам

У спектаклі занята амаль уся труппа, што на сённяшнім этапе ўяўляецца вельмі важным для Коласаўскага
тэатра. Пастаноўка яднае не толькі акцёрскі склад, патрабуючы ад яго філігранных "ансамблевых" якасцей
(іх дасягненне — справа ўсяго жыцця кожнага артыста), але і сцэну з залай, запрашаючы публіку да
нячутнага "дыялога душ". Вялікія надзеі пакідае Дзмітрый Каваленка, для якога роля Юрася Братчыка стала
не проста першай буйной, а ўвогуле першай. Ён быў прыняты ў труппу з 1 ліпеня, як толькі скончыў Віцебскі
каледж мастацтваў, і адразу ўключыўся ў працу над спектаклем, што на той час ужо ішла поўным ходам, а
паралельна — паступаў (і паступіў!) у Беларускаю дзяржаўную акадэмію мастацтваў. Тое, што тэатр
паверыў і ў яго, і ў іншых маладых артыстаў, якія ўпрыгожваюць спектакль сваёй энергетыкай, сведчыць аб
тым, як сур'ёзна пачалі там ставіцца да заўсёды балючай праблемы змены і пераемнасці пакаленняў.

Сапраўднай кульмінацыяй становіцца фінальны дыялог Братчыка і бурмістра Юстына, якога
ўвасабляе адзін з найстарэйшых коласаўцаў — народны артыст Беларусі Тадэвуш Кокштыс.
Рэжысёр рызыкнуў развесці герояў па розныя бакі сцэны і пакінуць у "традыцыйна опернай"
мізансцэне, калі яны практычна пазбаўлены рухаў. Але дыялог не ператвараецца ў "пінг-понг"
на недасягальнай адлегласці — ён амаль візуальна нагадвае "згустак энергетыкі", што вось-
вось сягне ў касмічныя далячыні... А тыя, між іншым, асацыіруюцца і з планами тэатра на
сезон — нават больш чым "касмiчнымі"...

Фота Марыны КАТЛЯРОВАЙ прадастаўлены тэатрам

Аўтар: Надзея БУНЦЭВІЧ
рэдактар аддзела газеты "Культура"